

Andrzej Szafulski

"Media na usługach moralności chrześcijańskiej", Tadeusz Reroń, Wrocław 2002 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 10/1, 219-220

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Tadeusz Reroń, *Media na usługach moralności chrześcijańskiej*, Wrocław 2002, ss. 248

Środki społecznego komunikowania nazywane są obecnie czwartą władzą. Ich zaś rozwój jest największą rewolucją. Dzięki postępowi technicznemu stały się bowiem nadzwyczaj rozwiniętym językiem ludzkim i narzędziem wzmoczonego dialogu. Nie ulega wątpliwości, że winny one służyć rozwojowi społecznemu, kulturalnemu i religijno-duchowemu. Mogą jednak być, i często są, zdominowane przez kulturę indywidualistyczną i utylitarystyczną. Wówczas stają się przyczyną regresu moralnego, społecznego i gospodarczego.

Otoczająca człowieka rzeczywistość może też zostać przez nie zmontowana, zrekonstruowana zgodnie z czyims punktem widzenia. Tym samym mogą ukazywać treści sztuczne, zmodyfikowane wedle określonych, odpowiadających czyimś interesom kryteriów, często dalekich od prawdy i dobra. Można zatem stwierdzić, że środki społecznego komunikowania się posiadają charakter ambiwalentny i dlatego potrzebują etyki. Wyraźnie zdaje sobie z tego sprawę autor prezentowanej tu pracy. W niej też podejmuje próbę odpowiedzi, dodajmy: próbę udaną, na istotne pytania o zadania moralne, jakie środkom masowego przekazu stawia Kościół posoborowy.

Odpowiedź tę autor zawarł w czterech rozdziałach pracy. W pierwszym z nich wyszedł on od ogólnych zadań środków społecznego komunikowania. W tym wypadku chodzi o „najwyższe zasady normatywne” będące „źródłem motywacji i uprawnienia działań oraz decyzji” (s. 27). Wartości te autor upatruje w prawdzie i dobru. Albowiem one wydają się być niezbędne i wystarczające, by sprostać wymaganiom i obowiązkom życia społecznego, szczególnie w dziedzinie kształtowania opinii publicznej (s. 55) i dostarczania godziwej rozrywki (s. 71).

Dla Kościoła człowiek jest wartością najwyższą, jedyną i niepowtarzalną. Dlatego autor recenzowanej książki rozdział drugi poświęcił zadaniom środków społecznego przekazu w odniesieniu do jednostki. Wśród nich autor kładzie nacisk na konieczność ukazywania i obrony godności ludzkiej (s. 85). Ona bowiem jest dla człowieka podstawowym kryterium wartościowania i postępowania w stosunku do siebie i innych. Ich zadanie polega ponadto na ukazywaniu człowiekowi najwyższego celu jego życia – Boga, i prowadzeniu go do ostatecznego z Nim zjednoczenia. Chodzi tu zatem o przedstawianie finalizmu życia chrześcijańskiego (s. 96). Słusznie autor zauważa, że człowiek jest z natury istotą potencjalną, nastawioną na rozwój i udoskonalenie. Stąd środki społecznego przekazu winny się do tego przyczyniać w sposób zdecydowany (s. 105).

Człowiek z natury swej jest istotą społeczną, toteż bez stosunków z innymi ludźmi nie może ani żyć, ani rozwinąć swych uzdolnień. Ważne zatem jest, aby mass media wypełniały swe zadania w odniesieniu do społeczności świeckich. Winny zatem działać na rzecz dialogu i porozumienia, nigdy zaś nie mogą być oddane w służbę nienawiści, wojny, klasowości i sekciarstwa (s. 120).

Autor podkreśla w dalszej części trzeciego już rozdziału, że rozwiązywanie kluczowych problemów współczesnego społeczeństwa poprzez dialog, ułatwiany dzięki środkom społecznego komunikowania, przyczynia się do umacniania braterstwa i solidarności wśród ludzi (s. 134). Z tego zaś powodu, że środki te obejmują ogromną większość ludzi,

mogą odgrywać zasadniczą rolę w tworzeniu jedności międzyludzkiej. Dlatego dobrze się stało, że rozdział ten zawiera paragraf poświęcony wspieraniu pokoju i jedności (s. 144).

I wreszcie rozdział ostatni, czwarty, poświęcony został na przedstawienie zadań środków społecznego przekazu w odniesieniu do Kościoła (s. 157). Podobnie bowiem jak społeczność świecka, tak i Kościół potrzebuje mass mediów. Chrześcijaństwo jest przecież w wybitnym stopniu religią komunikowania się między ludźmi. Stąd zadaniem mass mediów jest budowanie jedności Kościoła (s. 158), służba ewangelizacji (s. 171) i uświęcanie świata (s. 187).

Wszystkie te problemy podejmuje i pogłębia autor omawianej publikacji – pisze w zamieszczonej w niej przedmowie ks. prof. dr hab. Jan Kowalski. Opiera się on na skrupulatnie zebranych dokumentach i wypowiedziach *Magisterium Ecclesiae*, od papieża Piusa XII poczynając. Bogata jest także literatura, przede wszystkim obcojęzyczna, krajów obszaru języka niemieckiego i francuskiego. Autor nie stroni także od publikacji w języku włoskim. Tym samym stwarza szeroką panoramę problemów już rozwiązanych i do rozwiązania. Ukazana jest ona pięknym językiem i stylem. Stąd publikację czyta się z zainteresowaniem i z przyjemnością.

ks. Andrzej Szafulski

Mieczysław A. Krąpiec, *Spełniać dobro. Felietony z „Radia Maryja”*, Lublin 2000, ss. 187

Autor książki nie wymaga przedstawienia. Można jedynie przypomnieć, że w pierwszym roku nowego tysiąclecia twórca i mistrz Lubelskiej Szkoły Filozoficznej ukończył osiemdziesiąty rok życia i świętował półwiecze pracy naukowej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Z tej okazji otrzymał od Ojca Świętego Jana Pawła II wzruszający list. Ze słowami uznania, głębokiej wdzięczności i najlepszych powinszowań pospieszyli także inni, zwłaszcza koledzy, przyjaciele i uczniowie. Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu wydało z tej okazji obszerną Księgę Pamiątkową pt. *Wierność rzeczywistości* (Lublin 2001, ss. 840). Od lat wydawane są dzieła ojca Rektora, których jest już ponad dwadzieścia tomów. Ostatnią doniosłą inicjatywą ojca Jubilata jest *Powszechna encyklopedia filozofii*, której dwa tomy się już ukazały.

Sygnalizowana tu pozycja książkowa zawiera zbiór felietonów wygłoszonych przez o. Krąpca na falach „Radia Maryja”. Ostatnie lata wykazały, że ojciec Profesor jest nie tylko wybitnym filozofem, zdolnym do prowadzenia specjalistycznych, zawitych dyskursów teoretycznych, ale jest także znakomitym popularyzatorem idei filozoficznych. Jego myśl filozoficzna nie zamknęła się jedynie w opisie teoretycznym, ale ma odniesienie do życia. Zwrócił na to uwagę sam Ojciec Św., gdy we wspomnianym liście napisał: „Zawsze podziwiałem Twój realizm spojrzenia na codzienność i maksymalizm w szukaniu odpowiedzi na związane z nią pytania i problemy. Wiedziałem, że to nie jest tylko filozofia w jej wymiarze teoretycznym, ale głęboko w sercu zakorzeniona filozofia życia”. Ojciec Jubilat ową praktyczność filozofii uwydatnia od wielu już lat na falach „Radia Maryja”. W swoich cotygodniowych felietonach w ujmujący sposób popularyzuje idee filozoficzne, teologiczne i wartości humanistyczno-religijne w trosce o chrześcijańską i patriotyczną edukację narodu.